

PEDAGOGIK AMALIYOT JARAYONIDA TALABALAR KASBIY KOMPETENSIYASINI IJTIMOY LOYIHALAR VA RAQAMLI METODIKA ASOSIDA RIVOJLANTIRISH

Xolikova Laylo Faxriddinovna,

Samarqand davlat chet tillar instituti dotsenti, PhD

G-mail: layloholikova390@gmail.com

Annotatsiya. Mazkur maqolada pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish masalalari tahlil qilinadi. Unda ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika va ijtimoiy-hissiy ta'lim integratsiyasi asosida samarali pedagogik yondashuvlar yoritilgan. Talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etish, ularning mustaqil fikrlash, ijodkorlik va innovatsion ko'nikmalarini rivojlantirishga alohida e'tibor qaratiladi. Shuningdek, pedagogik amaliyotda qo'llash mumkin bo'lgan loyiha modellari va ularning samaradorligi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: pedagogik amaliyot, talabalar, kasbiy kompetensiya, ijtimoiy loyiha, raqamli metodika, ijtimoiy-hissiy ta'lim, innovatsiya, tadqiqot.

Аннотация. В статье рассматриваются вопросы развития профессиональных компетенций студентов в процессе педагогической практики. Освещаются теоретические и практические аспекты интеграции социальных проектов, цифровых методик и социально-эмоционального обучения. Особое внимание уделяется формированию самостоятельного мышления, творческих и исследовательских навыков студентов. Представлены модели проектов, применимые в педагогической практике, и обоснована их эффективность.

Ключевые слова: педагогическая практика, студенты, профессиональная компетенция, социальный проект, цифровые методики, социально-эмоциональное обучение, инновации, исследование

Abstract. This article examines the development of students' professional competencies during teaching practice. It explores the integration of social projects, digital methodologies, and social-emotional learning as effective pedagogical approaches. Special attention is given to fostering independent thinking, creativity, and research skills among students. The paper also presents project models applicable to teaching practice and substantiates their effectiveness.

Keywords: teaching practice, students, professional competence, social projects, digital methodology, social-emotional learning, innovation, research

Kirish. Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya sharoitida ta'lim tizimi oldida turgan asosiy vazifalardan biri — yuqori kasbiy kompetensiyaga ega, mustaqil fikrlaydigan, innovatsion yondashuvlarni qo'llay oladigan va real hayotiy muammolarni hal qilishga qodir mutaxassislarni tayyorlashdir. Bu jarayonda an'anaviy ta'lim usullari bilan bir qatorda zamonaviy pedagogik texnologiyalar, xususan ijtimoiy loyihalar va raqamli metodikalardan foydalanish dolzarb ahamiyat kasb etadi. Chunki zamonaviy ta'lim faqat bilim berish emas, balki shaxsning har tomonlama rivojlanishini ta'minlashga yo'naltirilgan bo'lishi lozim. Pedagogik amaliyot jarayoni talabalar uchun nazariy bilimlarni amaliyot bilan uyg'unlashtirish, real ta'lim muhitida kasbiy ko'nikmalarni sinovdan o'tkazish va pedagogik faoliyatga tayyorgarlik ko'rishning muhim bosqichi hisoblanadi. Ayniqsa, bu jarayonda ijtimoiy loyihalardan foydalanish talabalarni faollikka undaydi, ularning tashabbuskorligini oshiradi hamda ijtimoiy muammolarni tahlil qilish va hal etish ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, raqamli texnologiyalarni ta'lim

jarayoniga integratsiya qilish o'quv jarayonini yanada samarali, interaktiv va moslashuvchan qiladi.

Adabiyotlar tahlili.Tahlil qilingan mahalliy va xorijiy ilmiy manbalar pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika va ijtimoiy-hissiy ta'lim muhim o'rin tutishini ko'rsatadi. Xorijiy tadqiqotlarda loyiha asosida o'qitish, raqamli platformalar va SEL (social-emotional learning) integratsiyasi orqali talabalar kompetensiyasini rivojlantirish samaradorligi asoslab berilgan.

Mahalliy olimlar ishlarida esa pedagogik eksperiment, kasbiy kompetensiya, raqamli ta'lim texnologiyalari hamda o'qituvchilarni tayyorlash jarayonida innovatsion yondashuvlar o'rganilgan. Shuningdek, VR/AR texnologiyalari, STEAM yondashuvi va raqamli metodikalar ta'lim sifatini oshirishga xizmat qilishi ta'kidlangan.

Tadqiqot metodologiyasi.Mazkur tadqiqotda pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish masalasi ijtimoiy loyihalar va raqamli metodika asosida o'rganildi. Tadqiqotda nazariy va empirik yondashuvlar uyg'unlashtirildi.

Asosiy metodlar sifatida ilmiy adabiyotlarni tahlil qilish, qiyosiy tahlil, pedagogik kuzatuv, so'rovnoma va umumlashtirish usullaridan foydalanildi. Shuningdek, talabalar ishtirokidagi amaliy mashg'ulotlar va loyiha faoliyati natijalari asosida kompetensiyalar rivojlanish darajasi tahlil qilindi.

Tadqiqot jarayonida ijtimoiy loyiha asosida o'qitish, raqamli ta'lim texnologiyalari va ijtimoiy-hissiy ta'lim elementlarini integratsiya qilish yondashuvi qo'llanildi. Olingan natijalar sifat va samaradorlik mezonlari asosida baholandi.

Tahlillar va natijalar.Ijtimoiy-hissiy ta'lim elementlarini pedagogik jarayonga tatbiq etish esa talabalarda empatiya, kommunikativlik, jamoada ishlash va hissiy barqarorlik kabi muhim kompetensiyalarni shakllantirishga xizmat qiladi. Bu esa ularning kelajakdagi pedagogik faoliyatida samarali ishlashiga zamin yaratadi. Shunday qilib, ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika va ijtimoiy-hissiy ta'limning integratsiyasi zamonaviy ta'limning muhim pedagogik yondashuvlaridan biri sifatida namoyon bo'lmoqda. Mazkur maqolaning maqsadi pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyasini ijtimoiy loyihalar va raqamli metodika asosida rivojlantirishning nazariy va amaliy jihatlarini tahlil qilishdan iboratdir. Shuningdek, tadqiqot doirasida ushbu yondashuvlarning samaradorligi va ularni ta'lim jarayoniga joriy etish imkoniyatlari ilmiy asosda yoritiladi. Pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirish ko'p omilli va tizimli yondashuvni talab etadi. Ushbu jarayonda ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika hamda ijtimoiy-hissiy ta'lim integratsiyasi muhim didaktik vosita sifatida xizmat qiladi. Mazkur yondashuvlar nafaqat nazariy bilimlarni mustahkamlashga, balki ularni real pedagogik vaziyatlarda qo'llash imkoniyatini yaratishga ham xizmat qiladi. Shu sababli, asosiy e'tibor talabalarni faol subyekt sifatida shakllantirish, ularning mustaqil qaror qabul qilish va muammoli vaziyatlarni tahlil qilish

ko'nikmalarini rivojlantirishga qaratiladi. Ijtimoiy loyihalar talabalar uchun amaliy faoliyat maydoni bo'lib, ular orqali real ta'lim va ijtimoiy muammolarni aniqlash, tahlil qilish va ularga yechim topish imkoniyati yaratiladi. Bunday loyihalar doirasida talabalar guruhlarda ishlash, rejalashtirish, ma'lumot to'plash va natijalarni tahlil qilish kabi bosqichlarni amalga oshiradilar. Bu jarayon ularning kasbiy kompetensiyalarini, jumladan pedagogik fikrlash, kommunikativlik va tashkiliy ko'nikmalarini rivojlantiradi. Shu bilan birga, ijtimoiy loyihalar talabalarda mas'uliyat hissini kuchaytiradi va ularni jamiyat muammolariga befarq bo'lmagan shaxs sifatida shakllantiradi. Raqamli metodika esa zamonaviy ta'lim jarayonining ajralmas qismi bo'lib, u o'quv jarayonini interaktiv va samarali tashkil etish imkonini beradi. Onlayn platformalar, mobil ilovalar, interaktiv testlar va raqamli resurslar orqali talabalar bilimlarni mustaqil o'zlashtirish imkoniga ega bo'ladilar. Shuningdek, raqamli vositalar o'qituvchiga o'quv jarayonini monitoring qilish, individual yondashuvni ta'minlash va o'quvchilarning rivojlanish dinamikasini tahlil qilish imkonini beradi. Bu esa ta'lim jarayonining sifatini oshirishga xizmat qiladi. Ijtimoiy-hissiy ta'lim komponentlari esa talabalar shaxsiy rivojlanishida muhim o'rin tutadi. Ular orqali empatiya, hissiyotlarni boshqarish, jamoada ishlash va muloqot madaniyati kabi ko'nikmalar shakllantiriladi. Pedagogik amaliyot jarayonida bu kompetensiyalar talabalarning o'quvchilar bilan samarali ishlashiga va sinfda ijobiy psixologik muhit yaratishiga yordam beradi. Natijada talabalar nafaqat bilim beruvchi, balki tarbiyaviy jarayonni ham boshqara oladigan zamonaviy pedagog sifatida shakllanadi. Shuningdek, pedagogik amaliyot jarayonida ijtimoiy loyihalar va raqamli texnologiyalarni integratsiyalashgan holda qo'llash talabalar uchun innovatsion pedagogik modelni yaratadi. Bu model asosida ular real muammolarni tahlil qilish, ilmiy yondashuvni qo'llash va amaliy yechimlar ishlab chiqish ko'nikmalarini egallaydilar. Natijada ularning tadqiqotchilik faoliyati ham rivojlanadi, chunki har bir loyiha muammo qo'yish, gipoteza ishlab chiqish va natijalarni tahlil qilish bosqichlarini o'z ichiga oladi. Umuman olganda, ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika va ijtimoiy-hissiy ta'limning uyg'unligi pedagogik amaliyot samaradorligini oshiradi hamda talabalarni zamonaviy ta'lim talabalariga javob beradigan kasbiy kompetent mutaxassis sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Xulosa, Yuqorida olib borilgan tahlillar shuni ko'rsatadiki, pedagogik amaliyot jarayonida talabalar kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishda ijtimoiy loyihalar, raqamli metodika va ijtimoiy-hissiy ta'limning integratsiyasi muhim ilmiy-amaliy ahamiyatga ega. Ushbu yondashuvlar an'anaviy ta'lim tizimini zamonaviy talabalar asosida takomillashtirishga xizmat qilib, talabalarni nafaqat bilim oluvchi, balki faol ijodkor va tadqiqotchi subyekt sifatida shakllantiradi. Ijtimoiy loyihalar talabalarni real hayotiy muammolar bilan ishlashga yo'naltiradi, ularning tahliliy fikrlash, rejalashtirish va jamoada ishlash ko'nikmalarini rivojlantiradi. Raqamli metodikadan foydalanish esa ta'lim jarayonini interaktiv, moslashuvchan va samarali qilish imkonini beradi. Ijtimoiy-hissiy ta'lim komponentlari esa talabalar shaxsiy rivojlanishiga ijobiy ta'sir ko'rsatib,

ularning kommunikativlik, empatiya va hissiy barqarorlik kabi muhim kompetensiyalarini shakllantiradi. Shuningdek, pedagogik amaliyot jarayonida ushbu yondashuvlarning uyg'un qo'llanilishi talabalarni ilmiy-tadqiqot faoliyatiga jalb etish, ularning mustaqil fikrlash va innovatsion yondashuvlarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Bu esa kelajak pedagoglarini zamonaviy ta'lim tizimining talablariga javob beradigan, yuqori malakali mutaxassis sifatida tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Xulosa qilib aytganda, ijtimoiy loyihalar va raqamli metodika asosida tashkil etilgan pedagogik amaliyot ta'lim sifatini oshirish, talabalar kompetensiyasini rivojlantirish hamda ularni kasbiy faoliyatga samarali tayyorlashning eng muhim yo'nalishlaridan biri hisoblanadi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati:

1. Fakhriddinovna H. L. THE EFFECT OF APPLYING THE PROJECT-BASED LEARNING APPROACH IN ENGLISH CLASSES ON STUDENTS'SUCCESS //JAHON ILM-FANI TARAQQIYOTIDA TARJIMASHUNOSLIKNING AHAMIYATI. – 2021. – C. 154.
2. Holikova L. THE INTEGRATION OF SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING AND DIGITAL METHODOLOGIES IN ENHANCING STUDENTS'PROFESSIONAL COMPETENCE: A SCIENTIFIC APPROACH //Journal of Multidisciplinary Sciences and Innovations. – 2025. – T. 1. – №. 3. – C. 31-34.
3. Холикова Л. ORGANIZING PEDAGOGICAL EXPERIMENTAL RESEARCH: GOALS AND OBJECTIVES //Международный мультидисциплинарный журнал исследований и разработок. – 2025. – Т. 1. – №. 4. – С. 216-219.
4. Fakhriddinovna H. L. The role research-based learning to enhance research and academic writing skills and types of projects //Academic Research Journal. – 2023. – Т. 1. – №. 1. – C. 84-96.
5. Holikova L. A SYSTEM OF EXERCISES FOR THE DEVELOPMENT OF STUDENTS'PROFESSIONAL COMPETENCE //International Journal of Artificial Intelligence. – 2025. – Т. 1. – №. 3. – C. 1865-1868.
6. Fakhriddinovna H. L. IMPROVING THE RESEARCH SKILLS OF TEACHERS THROUGH REVITALIZED RESEARCH AND DEVELOPMENT PROGRAM //ASIA PACIFIC JOURNAL OF MARKETING & MANAGEMENT REVIEW ISSN: 2319-2836 Impact Factor: 8.071. – 2023. – Т. 12. – №. 02. – C. 29-33.
7. Fakhriddinovna H. L. Pbl virtual educational platforms in foreign language teaching //Asian Journal of Research in Social Sciences and Humanities. – 2022. – Т. 12. – №. 5. – C. 187-191.
8. Holikova, L. (2026). INTEGRATING SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) IN ENGLISH LESSONS. *Asian journal of scientific research and innovations*, 1(2), 226-231.
9. Rashidova, L. (2026). DEVELOPING STUDENTS'LINGUISTIC COMPETENCE THROUGH THE INTEGRATION OF VR AND AR TECHNOLOGIES. *Asian journal of scientific research and innovations*, 1(1), 116-120.
10. Holikova, L. (2026). INTEGRATING SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) IN ENGLISH LESSONS. *Asian journal of scientific research and innovations*, 1(2), 226-231.
11. Holikova, L. (2026). INTEGRATING SOCIAL-EMOTIONAL LEARNING (SEL) IN ENGLISH LESSONS. *Asian journal of scientific research and innovations*, 1(2), 226-231.
12. Holikova, L. (2023). Enhancing Teacher Training Through Steam Education. *Journal of Language Pedagogy and Innovative Applied Linguistics*, 1(4), 90-95.
13. Rashidova, L. (2026). ADVANCING COMMUNICATIVE AND INTERCULTURAL SKILLS THROUGH VIRTUAL AND AUGMENTED REALITY IN LANGUAGE EDUCATION. *Asian journal of technology and applied sciences*, 1(1), 82-85.
14. Xoliqova, M. (2025). Similarities between Indian and Uzbek fabrics in the study of traditional abrband textiles. *Central Asian Journal of Arts and Design*, 6(1), 23-26.